

Sygn. akt I A Ca 1281/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 grudnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Jan Futro /spr./

Sędziowie: SA Piotr Górecki,

SA Małgorzata Mazurkiewicz-Talaga

Protokolant: st. sekr. sąd. Sylwia Woźniak

po rozpoznaniu w dniu 16 grudnia 2014 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) sp. z o.o. z siedzibą w W.

przeciwko (...) sp. z o.o. z siedzibą w P.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 15 lipca 2014 r.

sygn. akt IX GC 846/13

1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie III i zasądzoną w nim na rzecz powoda kwotę obniża do kwoty 5611,48 zł;
2. oddala apelację w pozostałej części;
3. zasądza od pozwanej na rzecz powódki 5 400 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

SSA M. Mazurkiewicz-Talaga SSA J. Futro SSA Piotr Górecki

UZASADNIENIE

Powódka (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. w pozwie wniesionym w dniu 17 lipca 2013 r. skierowanym przeciwko (...) sp. z o.o. z siedzibą w P. wniosła o zasądzenie od pozwanej kwoty 929 529,23 zł, w tym kwoty 259 601,56 zł tytułem skapitalizowanych odsetek ustawowych od dnia 24 lipca 2010 r. do dnia wniesienia pozwu, wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Powódka wniosła również o zasądzenie od pozwanej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu twierdziła, że w czasie trwania współpracy handlowej stron pozwana dopuściła się względem niej czynu nieuczciwej konkurencji, pobierając w latach 2007-2009 inne niż marża handlowa opłaty za przyjęcie towarów powódki do sprzedaży.

W piśmie procesowym z 27 stycznia 2014 r. powódka wniosła ponadto o zasądzenie od pozwanej kosztów postępowania pojednawczego, w tym opłaty od wniosku w kwocie 40 zł i kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Wniosła także o zasądzenie w sprawie od pozwanej kosztów zastępstwa procesowego w wysokości dwukrotności stawki minimalnej (k. 1089-1090).

Wyrokiem z dnia 15 lipca 2014 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 725 330,61 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 17 lipca 2013 r. do dnia zapłaty, oddalając powództwo w pozostałej części.

Orzekając o kosztach postępowania, zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 10 859 zł tytułem zwrotu kosztów procesu i nakazał ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Poznaniu) od pozwanej kwotę 35 082,06 zł, a od powódki kwotę 9 894,94 zł z zasądzonych na jej rzecz roszczenia, tytułem opłaty sądowej, od której uiszczenia powódka była zwolniona.

Jako podstawy rozstrzygnięcia Sąd I instancji powołał następujące ustalenia.

Powód (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. prowadzi działalność gospodarczą wpisaną do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem: (...). Spółka ta, wcześniej działała pod firmą (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością.

Pozwany (...) sp. z o.o. w P. prowadzi działalność gospodarczą wpisaną do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem (...), której przedmiotem jest handel artykułami konsumpcyjnymi wszelkiego rodzaju w ramach sieci sklepów.

W dniu 27 grudnia 2007 r. powód zawarł z pozwanym umowę o współpracy handlowej. Umowa miała charakter ramowy i strony ustaliły w niej między innymi, że pozwany jest uprawniony do dokonywania potrąceń wszelkich wierzytelności powoda wobec pozwanego z wierzytelnościami pozwanego wobec powoda, a powód wyraża zgodę na dokonywanie takich potrąceń i upoważnia pozwanego do składania w jego imieniu odpowiednich oświadczeń woli w tym zakresie (§ 14 pkt 1 umowy). Ponadto w przedmiotowej umowie strony uzgodniły, iż pozwany może w każdym czasie, jednakże nie później niż w terminie wskazanym w Ustaleniach Rocznych, zwrócić dostawcy towary sezonowe, świąteczne, słabo rotujące lub usunięte z asortymentu towarów dostawcy, dostawca wyraził na to zgodę i zobowiązał się do bezwarunkowego odbioru towarów (§ 9 pkt 1 umowy). Współpraca między stronami prowadzona była już wcześniej, od 2001 r.

W ramach współpracy powód dostarczał pozwanemu zabawki, które pozwany sprzedawał w należących do niego wielkopowierzchniowych placówkach handlowych na terenie całego kraju.

Konkretne zapisy dotyczące warunków świadczenia usług marketingowych były określane w zawieranych na okres roku umowach - ustaleniach rocznych. Zawarcie tych umów poprzedzane było prowadzonymi przez strony negocjacjami, jednakże ich zakres był ograniczony i w większości przypadków pozwany ustalał warunki współpracy, w tym wysokość kwot z tytułu zleconych usług.

W Ustaleniach Rocznych na rok 2007 strony ustaliły, iż że łączne wynagrodzenie za zlecone usługi marketingowe wyniesie minimum 12%. Powód zlecił pozwanemu wykonanie usługi udostępnienia dodatkowej powierzchni reklamowej do celów dodatkowej ekspozycji towarów w minimalnej ilości 8 za cenę 850 zł za dwa tygodnie poza okresem promocji. Ustalenia roczne obejmowały również wykonanie przez pozwanego na rzecz powoda usługi polegającej na umieszczeniu nazwy powoda w urodzinowej karcie okolicznościowej za kwotę 25.000 zł. Powód udzielił też pozwanemu rabatu naturalnego w wysokości 1% od obrotu, niezależnie od ustaleń czynionych w tej kwestii w marketach.

W ustaleniach Rocznych na 2008 rok strony ustaliły taki sam zakres usług i wysokość należności z tego tytułu, jak w ustaleniach rocznych na 2007 r., z tą jednak zmianą, że strony zwiększyły do 10 minimalną ilość usług z tytułu udostępniania dodatkowej powierzchni reklamowej.

Ponadto do powyższych Ustaleń na rok 2008 w dniu 19 września 2008 r. strony zawarły aneks nr (...), w którym strony wskazały, że od dnia 1 stycznia 2008 r. powód będzie dostarczał zamawiane przez pozwanego towary za pośrednictwem firmy (...) sp. z o.o. Strony sprecyzowały także kwestie związane z zapłatą ustalając, że wynosić będzie ona 6,5 % liczonych od wartości towaru dostarczonego do pozwanego (jednak nie mniej niż 90 PLN netto za 1 paletę i 23 PLN za 1 paczkę), zastrzegając jednocześnie, że w przypadku niewykonania przez pozwanego usług związanych z prowadzeniem systemu S. z przyczyn niezawinionych przez pozwanego, otrzymane wynagrodzenie za usługę zalicza się na poczet kosztów poniesionych przez pozwanego w związku z gotowością do świadczenia tych usług.

Ustalenia Roczne na rok 2009 zawierały taki sam zakres usług i należności jak Ustalenia Roczne na rok 2008, z tym że bonus naturalny strony zastąpiły bonusem z tytułu strat inwentaryzacyjnych w wysokości 1% od obrotu, którego rozliczenie miało nastąpić w towarze. Również do Ustaleń Rocznych na rok 2009 strony zawarły aneks nr (...), w którym uzgodniły wynagrodzenie dla pozwanego z tytułu wykonywania usług związanych z organizacją i prowadzeniem systemu S. na poziomie 6,50% liczonego od wartości towaru dostarczonego do pozwanego (jednak nie mniej niż 95 PLN netto za 1 paletę i 23 PLN za 1 paczkę).

Z tytułu opisanych wyżej usług marketingowych pozwany wystawił powodowi następujące faktury VAT:

- 1) nr (...) z dnia 31 lipca 2007 r. na kwotę 12.187,80 zł z tytułu usługi marketingowej za miesiąc lipiec 2007 r.;
- 2) nr (...) z dnia 25 września 2007 r. na kwotę 19.638,19 zł z tytułu usługi marketingowej;
- 3) nr (...) z dnia 31 października 2007 r. na kwotę 361,12 zł z tytułu usługi marketingowej za miesiąc październik 2007 r.;
- 4) nr (...) z dnia 28 listopada 2007 r. na kwotę 45.628,00 zł z tytułu usługi udostępnienia dodatkowej powierzchni reklamowej;
- 5) nr (...) z dnia 30 listopada 2007 r. na kwotę 50.594,62 zł z tytułu usługi marketingowej za miesiąc listopad 2007 r.;
- 6) nr (...) z dnia 31 marca 2008 r. na kwotę 44.071,28 zł z tytułu usługi marketingowej za miesiąc marzec 2008 r.;
- 7) nr (...) z dnia 5 kwietnia 2008 r. na kwotę 27.284,08 zł z tytułu zwrotu kosztów za miesiąc marzec 2008 r.;
- 8) nr (...) z dnia 30 kwietnia 2008 r. na kwotę 64.067,08 zł z tytułu usługi marketingowej za miesiąc kwiecień 2008 r.;
- 9) nr (...) z dnia 31 maja 2008 r. na kwotę 42.334,00 zł z tytułu usługi marketingowej za miesiąc maj 2008 r.;
- 10) nr (...) z dnia 6 czerwca 2008 r. na kwotę 23.128,76 zł z tytułu zwrotu kosztów za miesiąc maj 2008 r.;
- 11) nr (...) z dnia 6 lipca 2008 r. na kwotę 9.248,82 zł z tytułu usługi umieszczenia nazwy dostawcy w urodzinowej karcie okolicznościowej;
- 12) nr (...) z dnia 30 czerwca 2008 r. na kwotę 114.070,00 zł z tytułu usługi udostępnienia dodatkowej powierzchni reklamowej;
- 13) nr (...) z dnia 30 czerwca 2008 r. na kwotę 16.818,92 zł z tytułu usługi marketingowej za czerwiec 2008 r.;
- 14) nr (...) z dnia 6 lipca 2008 r. na kwotę 9.248,82 zł z tytułu zwrotu kosztów usługi logistycznej za miesiąc czerwiec 2008 r.;
- 15) nr (...) z dnia 31 lipca 2008 r. na kwotę 3.395,26 zł z tytułu usługi marketingowej za miesiąc lipiec 2008 r.;
- 16) nr (...) z dnia 6 sierpnia 2008 r. na kwotę 1.815,36 zł z tytułu zwrotu kosztów usługi logistycznej za miesiąc lipiec 2008 r.;

- 17) nr (...) z dnia 31 października 2008 r. na kwotę 6.431,84 zł z tytułu usługi marketingowej za miesiąc październik 2008 r.;
- 18) nr (...) z dnia 6 listopada 2008 r. na kwotę 7.451,76 zł z tytułu zwrotu kosztów usługi logistycznej za miesiąc październik 2008 r.;
- 19) nr (...) z dnia 30 listopada 2008 r. na kwotę 13.390,72 zł z tytułu usługi marketingowej za miesiąc listopad 2008 r.;
- 20) nr (...) z dnia 6 grudnia 2008 r. na kwotę 7.259 zł z tytułu zwrotu kosztów usługi logistycznej za miesiąc listopad;
- 21) nr (...) z dnia 31 grudnia 2008 r. na kwotę 262,30 zł z tytułu usługi marketingowej za miesiąc grudzień 2008;
- 22) nr (...) z dnia 31 grudnia 2008 r. na kwotę 151,28 zł z tytułu zwrotu kosztów usługi logistycznej za miesiąc grudzień 2008;
- 23) nr (...) z dnia 8 czerwca 2009 r. na kwotę 30.500 zł z tytułu usługi umieszczenia nazwy dostawcy w urodzinowej karcie okolicznościowej;
- 24) nr (...) z dnia 31 marca 2009 r. na kwotę 26.322,72 zł z tytułu usługi marketingowej za miesiąc marzec 2009;
- 25) nr (...) z dnia 6 kwietnia 2009 r. na kwotę 14.266,68 zł z tytułu zwrotu kosztów usługi logistycznej za miesiąc marzec 2009;
- 26) nr (...) z dnia 17 lipca 2009 r. na kwotę 2.184,37 zł z tytułu pozostałego, dodatkowego bonusu.

Faktury VAT wystawione za usługę „zwrot kosztów” dotyczyły wynagrodzenia z tytułu usług logistycznych.

Zgodnie z § 9 łączącej strony umowy pozwanemu przysługiwało prawo zwrotu towarów. Aby zminimalizować ilość zwracanego towaru strony porozumiały się i powód godził się na obniżenie ceny dostarczonego pozwanemu towaru. Z tytułu opisanej obniżki cen pozwany wystawił powodowi fakturę VAT nr (...) z dnia 6 września 2008 r. na kwotę 56.563,71 zł z tytułu usług marketingowych. Kwota wynikająca z faktury stanowiła różnicę między ceną za towar zapłaconą przez pozwanego, a cenę towaru po obniżce ceny.

Pozwany pobierał od powoda opłaty z tytułu opisanych powyżej usług marketingowych w drodze ich potrącenia z wierzytelnościami powoda z tytułu sprzedaży towarów. Na specyfikacjach przelewu (kompensatach) wskazywano faktury wystawione przez (...), w dalszej części faktury wystawione przez powoda, a w podsumowaniu wskazywano kwotę jaką przelał pozwany na konto powoda po umniejszeniu należności z tytułu wystawionych przez siebie faktur obciążeniowych.

Na usługi marketingowe składała się usługa wykonania reklamy produktu dostawcy w gazecie (...). (...) produktów sprzedawanych pozwanemu przez powoda ukazywały się w gazetkach promocyjnych pozwanej spółki. W chwili wydania poszczególnych gazetek reklamowane w nich produkty stanowiły własność pozwanego. (...) wydaje rocznie 26 numerów gazetki. Jednorazowy nakład gazetki w latach 2007-2009 wynosił około 400 tysięcy egzemplarzy. Roczny koszt wydania i kolportażu wynosi około 30 milionów złotych. Wydawane przez pozwanego gazetki były również dostępne w postaci elektronicznej na stronie internetowej pozwanego. Dane towary reklamowane były w czasopiśmie pozwanego na podstawie przesłanego przez niego zlecenia wykonania usługi reklamowej, podpisywanego następnie przez dostawcę i odsyłanego do pozwanego. Wymienione dokumenty zawierały między innymi oznaczenie produktu wybranego do promocji, cenę zakupu promocyjną oraz czas obowiązywania rabatu promocyjnego. Powód nie miał wpływu, ani na moment ukazania się gazetki, ani też na jej treść - o wyborze towarów do gazetki i momencie jej ukazania się decydowała bowiem pozwana spółka. W gazetkach pozwanego nie zamieszczono oznaczenia firmy powoda.

Pozwany wykonał również usługę umieszczenia logo przedsiębiorstwa powodów w okolicznościowej karcie urodzinowej.

Usługi udostępniania dodatkowej powierzchni reklamowej pozwany nie wykonał na rzecz powoda. Pozwany nie konsultował z powodem gdzie i jak będą eksponowane sprzedane przez niego towary. Towary dostarczane przez powoda z uwagi na ich gabaryty były umieszczane z razem z produktami innych dostawców o zbliżonych gabarytach.

(...) S. (...) (...) polega na zleceniu przez pozwanego firmie (...) odbioru od dostawców zamówionego towaru i dowożenie do poszczególnych sklepów pozwanego. Wynagrodzenie za dokonanie przewozu uiszczane było przez pozwanego i uzależnione od ilości jednostek transportowych w dostawie, czyli ilości palet przypadających na jeden list przewozowy i od miejsca nadania przesyłki. Wynagrodzenie nie było uzależnione od wartości przewożonego towaru.

Z systemu korzysta obecnie około 200 dostawców, z ogólnej liczby 800 podmiotów dostarczających towar do pozwanego. W okresie objętym pozwem powód na mocy zawieranych z pozwanym aneksów do Ustaleń Rocznych korzystał z systemu S..

Przed przystąpieniem dostawcy do systemu odbywa się spotkanie przedstawicieli R. z dostawcą, na którym omawiane są zasady funkcjonowania systemu oraz spisany jest protokół, w którym dostawca wskazuje, że został zapoznany z zasadami obowiązującymi w systemie.

Pismem z dnia 19 lipca 2010 r. powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 855.471,19 zł do dnia 23 lipca 2010 r.

Pismem z dnia 21 lipca 2010 r. powód złożył wniosek o zawiązanie do próby ugodowej w sprawie o zapłatę kwoty 855.471,19 zł. Odpis wniosku został doręczony stronie pozwanej. Do zawarcia ugody jednak nie doszło.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy wskazał, że podstawę częściowego uwzględnienia powództwa stanowi przepis art. 18 ust. 1 pkt 5 w zw. z art. 15 ust. 1 pkt 4 i art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm., dalej: u.z.n.k.). W ocenie Sądu Okręgowego wyżej wymienione opłaty, poza opłatami za faktycznie realizowane na rzecz powódki usługi logistyczne oraz należnościami wynikającymi z faktury VAT nr (...) z dnia 6 września 2008 r., wystawionej tytułem obniżenia ceny towarów powódki w związku z wyprzedają, były w rzeczywistości opłatami za przyjęcie towaru do sprzedaży. Stwierdził, że pobieranie przez pozwaną wynagrodzeń i opłat przewidzianych w umowie o współpracy handlowej i ustaleniach rocznych w latach 2007-2009 z tytułu „usług marketingowych”, „udostępnienia dodatkowej powierzchni reklamowej”, „umieszczenia nazwy dostawcy w urodzinowej karcie okolicznościowej”, „ bonusu naturalnego”, bądź „ bonusu dodatkowego” stanowiło w istocie czyn nieuczciwej konkurencji polegający na utrudnianiu powódce dostępu do rynku poprzez pobieranie innych niż marża handlowa opłat za przyjęcie towaru do sprzedaży w rozumieniu art. 15 ust. 1 pkt 4 u.z.n.k. Podniósł, że powódka nie miała rzeczywistego wpływu na treść zawieranych umów, albowiem podlegały one negocjacji jedynie w bardzo ograniczonym zakresie. Podkreślił, że zawarcie w pierwszych i kolejnych ustaleniach rocznych postanowień dotyczących ponoszenia dodatkowych opłat z tytułu świadczenia przez pozwaną „dodatkowych usług” na rzecz powódki było obligatoryjne w tym znaczeniu, że warunkowało de facto możliwość podjęcia współpracy i jej kontynuowania ze stroną pozwaną. O rzeczywistym charakterze wymienionych postanowień umownych świadczy też to, że obowiązki pozwanej jako „usługodawcy” sformułowane były nader ogólnikowo, a sposób ustalenia „wynagrodzenia” często w postaci ryczałtu od obrotów, pozostawał bez związku z ewentualnym nakładem pracy, kosztami, czy efektami. Pozwana nie wykazała, by świadczyła na rzecz i w interesie powódki jakiegokolwiek usługi dodatkowe, których ekwiwalentem byłyby ponoszone przez stronę powodową opłaty (za wyjątkiem usług logistycznych świadczonych w ramach systemu S.).

O odsetkach orzeczono na podstawie art. 481 § 1 k.c.

Jako podstawę rozstrzygnięcia o kosztach procesu - wskazując, co się na nie składa - Sąd Okręgowy powołał przepisy art. 100 k.p.c. w zw. z art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz § 6 pkt 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy

prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013 r., poz. 461), a nadto art. 113 ustawy z dnia 28 lipca 2008 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2014 r., poz. 1025 ze zm.).

Od wyroku tego zaskarżając go w części, w jakiej uwzględniono powództwo, zasądzając na rzecz powódki kwotę 725 330,61 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 17 lipca 2013 r. do dnia zapłaty i orzeczono o kosztach procesu, apelację wniosła pozwana zarzucając zaskarżonemu wyrokowi:

1. obrazę prawa procesowego, tj.:

a) art. 328 § 2 k.p.c. poprzez brak ustaleń faktycznych i rozważań prawnych co do świadczonych usług pod kątem:

- kosztów ponoszonych przez pozwaną na ich wykonanie a w konsekwencji ekwiwalentności świadczeń obu stron;
- zarzutów pozwanej odnośnie do tego, że powód wkalkulował w cenę sprzedaży towaru zbywanego pozwanej wartość wynagrodzenia za usługi świadczone na jego rzecz przez pozwaną;

b) art. 328 § 2 k.p.c. poprzez niewskazanie w uzasadnieniu wyroku dowodów, na których Sąd I instancji się oparł, jak i przyczyn, dla których odmówił wiarygodności i mocy dowodowej pozostałemu zgromadzonemu w sprawie materiałowi dowodowemu (w szczególności w kontekście zawnioskowanego przez stronę pozwaną dowodu z korespondencji e-mailowej stron z dnia 15 października 2008 r.);

c) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia zgromadzonego w sprawie materiału, w tym okoliczności, które należało uznać za przyznane w myśl art. 230 k.p.c. i w konsekwencji błędy w ustaleniach faktycznych, w szczególności z uwagi na:

- uznanie za wiarygodne w całości zeznań J. P. (1) w zakresie braku możliwości negocjacji warunków handlowych, w oparciu o które współpracowały strony pomimo, że okoliczności te nie znajdują potwierdzenia w treści zebranego w sprawie materiału dowodowego w szczególności są sprzeczne z zeznaniami świadka M. M. oraz pozostają w sprzeczności z okolicznością, iż powód współpracował z pozwaną od 2001 r. i co roku powierzał jej tego rodzaju usługi lub bonusy i nigdy nie kwestionował ich w toku współpracy;
- uznanie za niewiarygodne w kwestiach istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy zeznań świadka M. M. w zakresie w jakim podawała ona, iż istniała pełna możliwość negocjacji warunków umów zawieranych pomiędzy powodem a pozwaną, pomimo, iż zeznania te były spójne i logiczne i korespondowały z pozostałym materiałem dowodowym zebrany w sprawie;
- uznanie za niewiarygodne w kwestiach istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy zeznań świadka M. M. w zakresie w jakim podawała ona, iż Pani J. P. (1) osobiście zaproponowała jej zwiększenie opłat z tytułu świadczonych usług marketingowych w zamian za akceptację wyższych cen towarów, które pozwana nabywała od powoda;
- przyjęcie, że działania promocyjne i usługi marketingowe w postaci usług reklamowych świadczonych przez pozwaną miały charakter fikcyjny, pomimo iż pozwana przedstawiła dowody w postaci: gazetek reklamowych, wyciągów z ksiąg rachunkowych pozwanej, kart okolicznościowych, zeznań świadków: C. F., M. M. - obrazujących wykonanie usługi na rzecz powoda i wydatki pozwanej na przygotowanie i kolportaż gazetek oraz kart okolicznościowych przy ocenie wykonania i ekwiwalentności świadczeń pozwanej za świadczone przez nią usługi;
- pominięcie zawnioskowanego przez pozwaną dowodu z korespondencji e-mailowej stron z dnia 15 października 2008 r. kierowanej w imieniu powódki przez Panią J. P. (1) do kupca pozwanej - Pani M. M., z której wynika, że cena towarów sprzedawanych pozwanej uwzględniała budżet sieci a co oznacza, że powód wkalkulował w cenę sprzedaży towaru zbywanego pozwanej wartość wynagrodzenia za usługi świadczone na jego rzecz przez pozwaną;

d) art. 235 § 1 w zw. z art. 236 k.p.c. poprzez zaniechanie wydania postanowienia dowodowego odnośnie zawnioskowanego przez pozwaną dowodu z korespondencji e-mailowej stron z dnia 15 października 2008 r.;

e) art. 227 w zw. z art. 217 § 1 k.p.c. poprzez pominięcie zawnioskowanego przez pozwaną dowodu z korespondencji e-mailowej stron z dnia 15 października 2008 r. pomimo, iż w przedmiotowej sprawie nie zostały wyjaśnione sporne fakty mające istotne znaczenie dla jej rozstrzygnięcia;

f) art. 98 k.p.c. oraz art. 13, art. 96 ust. 1 i art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2005 r., Nr 167, poz. 1398) z uwagi na nakazanie pobrania od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Poznaniu opłaty sądowej, od której powód był zwolniony w przypadku uznania, że winien zapaść wyrok oddalający powództwo;

g) art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 186 k.p.c. polegające na niewłaściwym wyliczeniu kosztów postępowania, w szczególności poprzez zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów procesowych za postępowanie pojednawcze pomimo, iż w podstępowaniu pojednawczym brały udział obydwie strony a do zawarcia ugody nie doszło, stąd tut. Sąd winien powstałe koszty wzajemnie znieść;

2. obrazę prawa materialnego, a mianowicie:

a) art. 15 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (u.z.n.k.) w zw. z art. 3 ust. 1 u.z.n.k. poprzez:

- zastosowanie w sytuacji, gdy powód wkalkulował w cenę sprzedaży każdego towaru zbywanego pozwaną opłaty wynikające z ustaleń rocznych w rezultacie czego po tej cenie uwzględniającej koszty świadczonych usług pozwana nabywała od niego towary przez cały okres współpracy, choć okoliczności te wynikały m.in. z zeznań świadka M. M. i zostały potwierdzone w wiadomości e-mail z dnia 15 października 2008 r. a więc wynagrodzenie za usługę stanowiło element kosztu pozwanej związane z nabyciem towarów od powodowej spółki i tym samym nie stanowiło opłaty innej niż marża handlowa w rozumieniu tego przepisu ustawy;
- błędną wykładnię i zastosowanie poprzez przyjęcie braku ekwiwalentności świadczeń, choć z uwagi na powyższe usługa była wykonywana dla powoda w istocie bezpłatnie, a w przypadku bezzasadności takiego stanowiska - poprzez pominięcie przy ocenie ekwiwalentności świadczeń z tytułu usługi reklamy i innych, że pozwana miała kilkanaście hal sprzedaży na terenie kraju w największych miastach i ponad 400 000 klientów, do których trafiały jej gazetki oraz że ponosiła koszty w wysokości około 30 mln złotych rocznie na kolportaż gazetek, w których umieszczała zdjęcia towarów sprzedawanych przez powoda;
- przyjęcie, że umowy ustalenia roczne stanowią czyn nieuczciwej konkurencji w zakresie spornych usług, choć były one zgodne z interesem powoda i znajdowały oparcie w przepisach prawa, a nadto powód wyrażała wolę i zgodę na współpracę z pozwaną na spornych zasadach;
- przyjęcie, że doszło do naruszenia lub zagrożenia interesu powoda i tym samym, że doszło do popełnienia czynu nieuczciwej konkurencji, a pominięcie w tym zakresie dowodów co do zainteresowania powoda usługami, a także pominięcie materiału sprawy, który świadczył o zgodzie powoda na objęte pozwem działania, wyłączające bezprawność czynu;
- przyjęcie, że to pozwana, a nie powód, powinna wykazać ekwiwalentność usług objętych umowami ustalenia roczne, mimo że to powód dochodzi w niniejszej sprawie zwrotu bezpodstawnie uzyskanych korzyści, a zatem różnicę pomiędzy wartością umówionego - a jego zdaniem zawyżonego - wynagrodzenia a wartością wynagrodzenia, które pewien był uiszczyć;
- przypisanie istotnego znaczenia chwili przejścia własności towaru na rzecz pozwanej, mimo, że nie ma ona takiego waloru, gdyż reklama w karcie okolicznościowej oraz w gazetkach miała za zadanie li tylko promować firmę powoda i tym samym miała zwiększać a także umacniać sprzedaż powoda oraz rozpoznawalność firmy powoda na rynku;

b) art. 18 ust. 1 pkt 5 u.z.n.k. w zw. z art. 405 k.c. i art. 322 k.p.c. poprzez uwzględnienie powództwa, pomimo że nie zaszyły przesłanki w postaci zaistnienia czynu nieuczciwej konkurencji oraz naruszenia lub zagrożenia interesu powoda albowiem:

- powód w kalkulował w cenę sprzedaży każdego towaru zbywanego pozwanej koszty usług świadczonych na jego rzecz przez pozwaną, a więc w tych okolicznościach nie doszło do naruszenia lub zagrożenia interesu powoda, gdyż cena nabycia towaru przez (...) zawierała już w sobie wynagrodzenie za usługi a w konsekwencji nie doszło do uzyskania przez pozwaną kosztem majątku powoda korzyści, a tym samym nie było podstaw do zastosowania w/w przepisu;
- umowy ustalenia roczne w zakresie usług nie stanowiły czynu nieuczciwej konkurencji;
- brak było naruszenia (zagrożenia) interesu powoda i tym samym brak bezpodstawności wzbogacenia pozwanej z uwagi na to, że czynu nieuczciwej konkurencji, o ile przyjąć, iż miał on miejsce, dokonano za zgodą powoda.

W konsekwencji pozwana wniosła o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, ewentualnie wniosła o zmianę wyroku Sądu Okręgowego w zaskarżonej części i oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów postępowania za obie instancje według norm przepisanych.

Powódka wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie od pozwanej zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja okazała się zasadna jedynie w niewielkiej części.

Za zasadny bowiem należało uznać zarzut naruszenia art. 186 k.p.c. Niniejsze postępowanie nie jest kontynuacją postępowania pojednawczego. W tej sytuacji brak jest podstaw w przepisach art. 98 § 3 k.p.c. do wliczenia ich w poczet kosztów postępowania. Skoro nie są częścią niniejszego postępowania i nie zachodzą warunki do ich zasądzenia przewidziane w art. 186 k.p.c. orzeczenie w zakresie wysokości zasądzonych kosztów musiało ulec zmianie.

Łącznie poniesione przez strony koszty wyniosły 16 466 zł z czego – jak ustalił Sąd Okręgowy powód winien ponieść koszty w 22 % tj. w kwocie 3622,52 zł a pozwany w 78 % tj. w kwocie 12 843,48 zł. Skoro poniósł je w kwocie niższej różnicę winien zwrócić powodowi 5 611,48 zł.

Wobec powyższego Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. orzekł jak w punkcie 1 sentencji.

W pozostałej części apelacja okazała się niezasadna.

Zakres kognicji Sądu drugiej instancji wyznacza treść art. 378 § 1 k.p.c., który stanowi, iż Sąd ten rozpoznaje sprawę w granicach apelacji. Jak przyjął Sąd Najwyższy orzekający w składzie 7 sędziów w uchwale z dnia 31 stycznia 2008 r. III CZP 49/07 sąd drugiej instancji rozpoznający sprawę na skutek apelacji nie jest związany przedstawionymi w niej zarzutami dotyczącymi naruszenia prawa materialnego, wiązać go natomiast zarzuty dotyczące naruszenia prawa procesowego; w granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod uwagę nieważność postępowania. (OSNC 2008/6/55)

W sprawie niniejszej zarzuty naruszenia prawa procesowego okazały się niezasadne.

W szczególności nie znajdują podstaw zarzuty naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. W orzecnictwie utrwalony jest pogląd, że zarzut naruszenia tego przepisu tylko wtedy może stanowić usprawiedliwioną podstawę apelacji, gdy uzasadnienie zaskarżonego orzeczenia zawiera tak kardynalne braki, że nie poddaje się kontroli instancyjnej. Taka sytuacja nie

zachodzi w niniejszej sprawie. Uzasadnienie zaskarżonego orzeczenia zawiera wyjaśnienie podstawy faktycznej i prawnej rozstrzygnięcia.

Wprawdzie Sąd Okręgowy rzeczywiście pominął wniosek pozwanego o przeprowadzenie dowodu z korespondencji mailowej stron z dnia 15 października 2008 r., jednakże nie można uznać, by uchybienie to miało istotny wpływ na wynik sprawy.

Z przedmiotowej wiadomości przesłanej przez przedstawicielkę powódki (J. P. (1)) do przedstawicielki pozwanej (M. M.) wynika, że w związku z sytuacją firmy we Francji (sprzedaż fabryk (...), P. i E. firmie (...)) i koniecznością wyzerowania stanów magazynowych produktów należących do tych marek w jak najszybszym czasie, na koniec roku S. Polska będzie opierać się wyłącznie na sprzedażach zapasów magazynowych z uśrednioną marżą -20%, przed wliczeniem budżetów sieci. Przedstawicielska powódki wskazała, że jej przełożeni wyrazili zgodę na tego typu działanie, przynoszące jednak duże straty firmie (...) na koniec roku, pod warunkiem, że ograniczone będą w jak największym stopniu jakiegokolwiek dodatkowe wydatki, które powodowałyby zwiększenie tych strat. W tej sytuacji przedstawicielska powódki poprosiła o pominięcie firmy (...) w kwestii serwisu w okresie Świąt Bożego Narodzenia w 2008 roku (k. 1144).

Wbrew podniesionym zarzutom, z treści powyższej korespondencji nie wynika fakt, że powódka kalkulowała cenę sprzedaży towarów pozwanej w ten sposób, że wliczała w nią również wysokość wynagrodzenia pobieranego przez pozwaną za przewidziane w umowie usługi dodatkowe, w szczególności usługi marketingowe. Sama okoliczność istnienia budżetów sieci na usługi marketingowe nie przesądza, że cena sprzedaży towarów przez powódkę zawierała również równowartość wszystkich dodatkowych opłat pobieranych przez pozwaną. Treść przytoczonej wyżej wiadomości z 15 października 2008 r. nie daje podstaw do dokonania takiego ustalenia. Przeciwnie, treść przytoczonej korespondencji wskazuje, że pozwana, pomimo obniżenia marży sprzedaży towarów przez powódkę nie była gotowa na rezygnację z dodatkowych opłat, wskutek czego powódka prosiła o pominięcie firmy (...) w zakresie usług w okresie świątecznym w roku 2008 (powodujących dodatkowe koszty i straty po stronie powódki).

Nie znajdują również podstaw zarzuty naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy prawidłowo ocenił dowody przeprowadzone w sprawie. W szczególności niezasadny jest zarzut nieuzasadnionego uznania za wiarygodne zeznań J. P. (1) w zakresie braku możliwości negocjacji warunków umów zawieranych przez strony i odmowę wiarygodności w tej części zeznaniom świadka M. M.. Ocena dowodów dokonana w kwestionowanym zakresie nie narusza zasad logiki i doświadczenia życiowego, a w każdym razie pozwana nie wykazała, by te kryteria oceny zostały przez Sąd naruszone. Należy zauważyć, że apelująca podnosiła, iż powódka w istocie kalkulowała wyższą cenę sprzedaży towarów, wliczając w nią wszystkie opłaty pobierane przez pozwaną za dodatkowe usługi. Powyższa argumentacja potwierdza ocenę Sądu Okręgowego, że powódka nie miała swobodnego wyboru, co do skorzystania z tych dodatkowych usług, skoro w celu uniknięcia płacenia tych dodatkowych opłat miała podwyższać o nie cenę sprzedaży. Gdyby powódka miała rzeczywistą możliwość rezygnacji z dodatkowych usług pozwanej przewidzianych w umowie, nie musiałaby uciekać się do podwyższania ceny sprzedaży towarów o wartość tych usług i w ten sposób niwelować skutki konieczności uiszczenia tych opłat.

Należy też podnieść, że Sąd Okręgowy nie negował faktu, iż pozwana w rzeczywistości wydawała gazetki reklamowe, w których zamieszczano także towary nabyte od powódki, a nadto że pozwana wydawała karty okolicznościowe, w których umieszczała także logo powódki. Zasadnie jednak Sąd Okręgowy ocenił, że sposób sporządzenia przedmiotowych gazetek, a nadto sposób umieszczenia nazwy powódki w karcie okolicznościowej, nie pozwalają na przyjęcie, że działania te rzeczywiście były nakierowane na promocję i reklamę powódki. Nawet świadek M. M. nie była w stanie stwierdzić, czy okazana jej gazetka reklamowa przedstawia towar zakupiony od powódki: „Na karcie tej jest domek firmy (...), ale ja nie wiem czy ten okazany domek kupiłam od firmy powodowej czy od innej firmy” (k. 1131). Świadek M. M. nie wskazała też stanowczo, że to J. P. (1) proponowała jej w okresie objętym powództwem zwiększenie opłat z tytułu usług marketingowych. Zeznała: „nie pamiętam, czy w ustaleniach rocznych 2007 i 2008 powód sam proponował wysokość opłat marketingowych czy też ja proponowałam wysokość opłat marketingowych.” Z niekwestionowanych przez apelującą zeznań świadka C. F. (dyrektor działu marketingu pozwanej) wynika, że treść

gazetek reklamowych i zamieszczane tam towary były określane przez dział zakupu pozwanej a nie przez dostawców. Podobnie, wydawanie kart okolicznościowych zlecane było do wykonania przez dział zakupu pozwanej. Prawdłowo też ocenił Sąd Okręgowy, że materiał dowodowy nie daje podstaw do przyjęcia, iż pozwana wykonywała na rzecz powódki jakiegokolwiek rzeczywiste usługi w zakresie ekspozycji towaru, tj. udostępniania dodatkowej powierzchni reklamowej, a określona ekspozycja towaru była konieczna ze względu na wymiary sprzedawanych produktów.

Ostatecznie należy przyjąć, że Sąd Okręgowy w sposób dostatecznie wnikliwy i wszechstronny rozważył dowody i okoliczności ujawnione w toku rozprawy. Na ich podstawie poczynił prawidłowe ustalenia stanu faktycznego i te ustalenia Sąd Apelacyjny przyjmuje za własne.

Przechodząc do zarzutów naruszenia prawa materialnego należy stwierdzić, że również i te zarzuty okazały się nieuzasadnione.

W apelacji pozwana kwestionowała uznanie przez Sąd za niedozwolone opłaty, o jakich mowa w art. 15 ust. 1 pkt. 4 u.z.n.k., świadczeń pobranych od powódki z tytułu usług marketingowych – usługi reklamy produktów powódki w gazecie pozwanej, udostępnienia dodatkowej powierzchni paletowej, umieszczenia nazwy dostawcy w karcie okolicznościowej i opłat z tytułu bonusów. Spór sprowadzał się zatem przede wszystkim do ustalenia, czy pobieranie od dostawcy powyższych opłat, może w okolicznościach niniejszej sprawy być uznana za uiszczenie niedozwolonych opłat, w rozumieniu wymienionego przepisu. Przepis ten, jak i cały art. 15 u.z.n.k., ma za zadanie chronić wolny dostęp do rynku, stanowiący immanentną cechę konstytucyjnej zasady wolności działalności gospodarczej. Prawo konkurencji wyznacza publicznoprawne granice swobody działalności gospodarczej i swobody umów w celu kreowania lub zachowania nieskrępowanego dokonywania wyborów gospodarczych na rynku przez jego uczestników. Ustanawia ono m.in. zakaz zawierania porozumień ograniczających dostęp do rynku lub eliminujących z rynku przedsiębiorców nieobjętych porozumieniem oraz zakaz nadużywania pozycji dominującej na rynku, w szczególności przez bezpośrednie lub pośrednie narzucanie nieuczciwych cen, w tym cen nadmiernie wygórowanych albo rażąco niskich, odległych terminów płatności lub innych warunków zakupu lub sprzedaży towarów, stosowaniu w podobnych umowach z osobami trzecimi uciążliwych lub niejednorodnych warunków umów, stwarzające tym osobom zróżnicowane warunki konkurencji, przeciwdziałanie ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji, narzucaniu przez przedsiębiorcę uciążliwych warunków umów, przynoszących nieuzasadnione korzyści.

Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 16 października 2014 r. sygn. akt SK 20/12 (OTK-A 2014/9/102) wskazał, że celem zaskarżonego przepisu jest przeciwdziałanie nadużyciom pozycji rynkowej przez przedsiębiorców w relacjach z innymi przedsiębiorcami, które skutkują utrudnieniem dostępu do rynku. Zaskarżony przepis stanowi reakcję prawodawcy na praktyki przedsiębiorców o silnej pozycji rynkowej. Pobierali oni bowiem m.in. opłaty za: a) przyjęcie towaru do sieci sprzedaży, b) umieszczenie na półkach sklepowych, c) wpisanie towaru do sieci teleinformatycznej nabywcy, d) konsultacje z nabywcą, e) ekspozycję towaru, f) reklamę towaru, g) usługi logistyczne; h) usługi marketingowe; i) wprowadzenie nowego towaru do sprzedaży, a ponadto różnego rodzaju „bonusy od obrotów” oraz „rabaty potransakcyjne”. Jednocześnie stwierdził, że: „...zaskarżony przepis nie zakazuje bezwzględnie pobierania opłat przez przedsiębiorców przyjmujących towar do sprzedaży w związku z realizacją umów zawartych z innymi przedsiębiorcami, lecz zakazuje pobierania jedynie takich opłat, które utrudniają dostęp do rynku, będąc sprzeczne z dobrymi obyczajami, zagrażają lub naruszają interes innych przedsiębiorców lub klienta (art. 15 ust. 1 pkt 4 w związku z art. 3 ust. 1 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji). Nie ulega bowiem wątpliwości, że działając w ramach wyznaczonych przez art. 353¹ oraz art. 5 k.c., przedsiębiorcy, uwzględniając zasady słuszności kontraktowej oraz dobre obyczaje obowiązujące w obrocie handlowym, mogą w wyniku negocjacji osiągnąć realny konsens i zastrzec dodatkowe świadczenia o charakterze pieniężnym w zamian za inne ekwiwalentne świadczenia przedsiębiorcy o silniejszej pozycji rynkowej. Nie każda zatem opłata pobrana przez przedsiębiorcę „przyjmującego towar do sprzedaży” będzie czynem nieuczciwej konkurencji. Na gruncie zaskarżonego przepisu za utrudniające dostęp do rynku należy zawsze uznać te świadczenia, od których uzależniona jest możliwość kontraktowania lub zawarcie umowy per se. Świadczeniom tego rodzaju nie towarzyszy bowiem żadne świadczenie wzajemne przedsiębiorcy o silniejszej

pozycji rynkowej. Sama zdolność lub gotowość kontraktowania takiego przedsiębiorcy nie może być zaś postrzegana jako świadczenie wzajemne w systemie prawnym opartym na równości kontraktujących podmiotów oraz realizującym wymogi społecznej gospodarki rynkowej.”

„Sąd może i powinien w szczególności wziąć pod uwagę: a) czy opłaty były przedmiotem negocjacji oraz zostały zastrzeżone w pierwszej umowie łączącej przedsiębiorców, czy też zostały wprowadzone na etapie realizacji tejże umowy w drodze zgodnych oświadczeń woli stron albo jednostronnej czynności faktycznej jednego z przedsiębiorców; b) czy opłaty zostały zastrzeżone w sposób precyzyjny ab initio, czy też postanowienia umowy w tym zakresie miały charakter odsyłający do późniejszych jednostronnych czynności jednego tylko przedsiębiorcy lub nadano im formę blankietową; c) czy pobór opłat dokonano w sposób transparentny; d) czy opłaty zastrzeżono na dalszym etapie realizacji umowy pierwotnej z mocą wsteczną; e) czy opłaty zastrzeżono w zamian za świadczenia rzeczywiście spełnione przez pobierającego opłatę; f) czy opłaty zostały zastrzeżone w sposób proporcjonalny dla przedsiębiorcy zobowiązanego do ich uiszczenia. Odnosząc się do oceny proporcjonalności zastrzeżenia opłat, sąd powinien ocenić: a) czy opłaty są przydatne do realizacji celu przedsiębiorcy; b) czy opłaty są niezbędne z uwagi na przedmiot prowadzonej działalności gospodarczej; c) czy opłaty nie wiążą się z nieadekwatnymi obciążeniami danego przedsiębiorcy. O nieadekwatności świadczyć zaś może m.in. nieuczciwe przeniesienie ryzyka związanego z realizacją umowy i prowadzeniem działalności gospodarczej przez przedsiębiorcę pobierającego opłatę na przedsiębiorcę zobowiązanego do jej uiszczenia. Upoważnienie sądu powszechnego do dokonania tego rodzaju ocen stanowi konsekwencję nałożenia przez prawodawcę na strony zawierające umowę obowiązków: przestrzegania ustawy, zasad współzycia społecznego, pozostawania w zgodzie z naturą stosunku cywilnoprawnego łączącego strony oraz zakazu nadużycia praw podmiotowych (art. 353¹ oraz art. 5 k.c.).”

W wyroku tym Trybunał wskazał także, iż należy „... zauważyć, że z uwagi na liczbę zmiennych ekonomicznych i faktycznych oraz dynamiczny charakter stosunków cywilnych podlegających regulacji, ewentualny katalog zdefiniowanych przez prawodawcę wyjątków od zakazu wymagałby stosowania właściwych prawu cywilnemu dyrektyw interpretacji i wnioskowań (w tym analogii) oraz przenosiłby – podobnie jak czyni to zaskarżony przepis – ciężar kwalifikacji opłat na sądowy proces stosowania prawa. W tym zaś kontekście istotne jest, że zaskarżony przepis nakazuje (w możliwe najwyższym stopniu) orzekającym in casu sądom wziąć pod uwagę wszelkie okoliczności faktyczne i prawne związane z umownym zastrzeżeniem opłat, a w szczególności: a) czy opłaty były przedmiotem negocjacji; b) czy są świadczeniem ekwiwalentnym; c) czy zostały pobrane w związku z wprowadzeniem towarów niebędących wcześniej w sprzedaży; d) czy ich pobór uwzględnia czynnik czasu ...” (o którym mowa wyżej).

Sąd Okręgowy aczkolwiek do tych kryteriów - wskazanych przez Trybunał już po zapadnięciu wyroku - wprost się nie odwołał, dokonał oceny na której konieczność dokonania później Trybunał Konstytucyjny wskazał. W szczególności zauważyć można

że w zakresie świadczonych usług logistycznych, uznał opłaty pobierane przez pozwaną za uzasadnione ekwiwalentnością świadczonych przez nią usług.

Zgodzić się trzeba też z Sądem Okręgowym, że w przedmiotowej sprawie nie może budzić żadnych wątpliwości, iż działania strony pozwanej - co do których powództwo zostało uwzględnione - nie były nastawione na wykonywanie jakiejkolwiek usługi marketingowej czy też promocyjnej na rzecz dostawcy (strony powodowej). Strona pozwana wystawiła faktury niezależnie od jakichkolwiek działań (w zależności od wysokości obrotu) lub w związku z działaniami dotyczącymi towarów nie należących już do powodów. Należy więc stwierdzić, że Sąd pierwszej instancji prawidłowo zakwalifikował działanie pozwanego jako czyn nieuczciwej konkurencji.

Zasadne jest w szczególności stanowisko Sądu Okręgowego, że dla oceny, czy świadczenia pieniężne uiszczane przez dostawcę mają charakter niedozwolonych opłat za przyjęcie towaru do sprzedaży, w rozumieniu przepisu art. 15 ust. 1 pkt. 4) u.z.n.k., nie mają decydującego znaczenia zarówno forma zastrzeżenia tego rodzaju świadczeń, jak i użyte dla ich określenia nazewnictwo. W szczególności mogą być uznane za tego rodzaju opłaty świadczenia, które dostawca zobowiązany jest uiszczać do rąk odbiorcy na podstawie zawieranych obok podstawowych umów sprzedaży

(dostawy) umów dodatkowych, przybierających zwykle postać umów tzw. marketingowych, na podstawie których dostawca zobowiązany jest do zapłaty należności z tytułu rabatów „od obrotu”, opłat „na otwarcie” sklepu, kosztów wydawania gazetek promocyjnych itp. (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 26 stycznia 2006 r. w spr. II CK 378/05, Lex nr 172222 oraz z dnia 12 czerwca 2008 r. w spr. III CSK 23/08, OSNC-ZD, nr 1 z 2009 r., poz. 14, z dnia 25 października 2012 r. I CSK 147/12, Lex nr 1231301). Co więcej, jak wskazuje praktyka, wspomniane zabronione opłaty zazwyczaj ukrywane są właśnie pod postacią dodatkowych umów, zawieranych obok podstawowej umowy o współpracy handlowej, przy czym obowiązek ich zawarcia wynika zwykle wprost z ogólnych warunków współpracy, oferowanych przez odbiorcę (przede wszystkim sieci handlowe) (wyroki Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 13 listopada 2008 r. I A Ca 718/08 Lex 519305, z dnia 4 kwietnia 2013 r. I A Ca 208/13 niepublikowany).

Niezasadne okazały się również argumenty skarżącej, dotyczące braku wykazania przez powódkę, że na skutek działań pozwanej doszło do zagrożenia jej interesu. Niezasadne pobranie (potrącenie) przez pozwaną nienależnych opłat za usługi, które w rzeczywistości nie zostały wykonane w sposób oczywisty prowadzi do naruszenia interesu powódki, tj. uszczuplenia jej majątku. Chybiona jest też argumentacja, że w okolicznościach sprawy nie można przyjąć, by świadczone przez pozwaną usługi marketingowe były nieekwiwalentne. Z ustaleń faktycznych Sądu Okręgowego, których pozwana skutecznie nie podważyła wynika, że pozwana w ogóle usług takich na rzecz powódki nie wykonywała. Nie może być więc mowy o ich ekwiwalentności.

Ostatecznie stwierdzić należy, że Sąd Okręgowy zastosował prawidłowe przepisy prawa materialnego, dokonując ich prawidłowej wykładni. W szczególności nie zachodzi wskazywane przez pozwaną naruszenie art. 15 ust. 1 pkt 4 i art. 18 ust. 1 pkt 5 u.z.n.k..

Wobec powyższego Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w punkcie 2 wyroku orzekając o kosztach postępowania zgodnie z treścią przepisu art. 100 zd. drugie k.p.c. w zw. z § 6 pkt 7 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013 r., poz. 461). Na koszty te składają się koszty zastępstwa procesowego strony wygrywającej apelację.

M. T. (2) J. P. (2) G.